

א) שבעות מג: טו (ב) שבעות מג: טו (ג) שבעות מג: טו (ד) שבעות מג: טו (ה) שבעות מג: טו (ו) שבעות מג: טו (ז) שבעות מג: טו (ח) שבעות מג: טו (ט) שבעות מג: טו (י) שבעות מג: טו (יא) שבעות מג: טו (יב) שבעות מג: טו (יג) שבעות מג: טו (יד) שבעות מג: טו (טו) שבעות מג: טו (טז) שבעות מג: טו (יז) שבעות מג: טו (יח) שבעות מג: טו (יט) שבעות מג: טו (כ) שבעות מג: טו (כא) שבעות מג: טו (כב) שבעות מג: טו (כג) שבעות מג: טו (כד) שבעות מג: טו (כה) שבעות מג: טו (כו) שבעות מג: טו (כז) שבעות מג: טו (כח) שבעות מג: טו (כט) שבעות מג: טו (ל)

מוסף רש"י

קתא. בית די (שבועות
מג: אבד קתא דמגלא
אבד אלפא זוי. דסבר
וקביל. אכל כל זמן
קיימין על כרחו גובה חוב,
אם מלוה סתם הוא, סתם
מלוה שלשים יום, ואם פירש
לו זמן ששיעור זמנו יפרע,
ולא מצי לממר סברת
וקבילת. דאי לשם משכון
קבילה. לשם פרעון לא
קבילה. וזיין דקבילה לשם
משכון כל מנה דלא מהדר
ליה משכונה לא גבי ולא מצי
פטר נפשיה דדמי דמי
(טו). מנין לבעל חוב
שקונה במשכון. כל ימי
הלוואה המשכון קנין לו ואם
נאנס חייב בזונסין, שאי
עליו לא שומר חנם ולא
כשומר שטר שפטרין
בזונסין, אלא טול דבזונסין
ובמיתו עומד (פסחים
ל: א). ולך תהיה צדקה.
בשעת הטעם חייב, אי
אמרת קונה משכון איכא
צדקה ביה שכינה שטר
בשלמתו, ששאל לו זה דבר
הקנין לו, ואם אינו קונה,
צדקה בשיעור זמן, על
שלו שטר (טו). שלא
בשעת הלוואה. כגון ע"י
ב"ד, דכתיב משפטי קדש,
דכתיב לעיל מיהי בחון
תעמוד והאיש וגו', ואמר
מר זה שליח ב"ד (שבועות
מד) שומר אבדה. הכניס
אבדת מצוי ליתו, דכתיב
ואספתם אל מוך ביתך (ב"ק
טו). כשומר חנם. ואינו
חייב אלא בשעת (יער
טו). כשומר שטר. וחיוב
גניבה ואבדה, דשומר שטר
מלוה הוא, דהעסק במלוה
פטור מן המלוה (טו) א':
שטר מלוה (שבועות מד).
לימא דרב יוסף תנאי
היא. דמלתא דרבה דאי
תנאי. דרב יוסף קבילת דאי
ליה דרבה. אלא דרב יוסף
מי למתא תנאי הוא, מי מצי
לאוקמי לר' אליעזר כותיה
(טו).

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פב.

צ א ב מ"י פ"י מהל'
שכירות הל' א ועין
השגות ובמ"מ וכל"מ
סמוך עשין פט טו"ע ח"מ
סי' עב סג"ג ז וע"ש
בהג"ה:

תורה אור השלם

1 השב תשיב לו את
העבטו בבא השמוש
ושבב בשלמתו וברבך
ולך תהיה צדקה לפניי
דברים כו ג

על המשכון. בשעת הלוואה משמע: ומתני'. שהלווה פירות: אי הכי קמה ליה מתני' דלא כרבי עקיבא. דקתני אכל אס הלווה מעות שומר חנם ואין קיימא לן במסכת סנהדרין (דף פו.) בזכולו סתמי סתם משנה רבי מאיר סתם ספרא ר' יהודה סתם ספרי ר' שמעון וכולוהו אליבא דר' עקיבא: לימא. ר' אליעזר ור' עקיבא: בדלא שוי שיעור זוי קא מפלגי וזדשמואל פליגי. דאי דשוי מודה ר' אליעזר דלגזינינא שקליה וזדללא דשמואל דלמיר אבדו אלפא זוי וסבר דקביל לגזינינא הא לית ליה לרבי אליעזר דכיון דלא שוי לזכרון דברים צעלמא הוא דנקיט ליה ושומר חנם הוא ור' עקיבא אית ליה דשמואל ואמר סבר וקביל בתורת משכון וכל כמה דלא מיהדרי ליה לא לגבי: דכולי עלמא לית להו דשמואל לרבי אליעזר לא מפסקי כלום ולר' עקיבא אינו מפסקי אלא כנגד המשכון: שקונה משכון. לכל מיני להתחייב בזונסין: אימור דאמר ר' יצחק נשטנו שלא בשעת הלוואה. דהא קרא בשטכנו ע"י שליח ב"ד כתיב דכתיב לעיל מיניה בחון תעמוד ומוקמינן לה לקמן (דף קג.) בשליח ב"ד וההוא ודאי קני דלגזינינא שקליה וליכא לדמויייה למשכנו בשעת הלוואה ובהך פלוגתא דרבי אליעזר המלוה על המשכון קתני: והכא בשומר אבידה קא מופלגי. דטעמא דר' עקיבא משום דשומר שטר מלוה הוא והעוסק במלוה פטור מן המלוה דאי בעי לא יהיב ריפתא לעניא: שומר אבידה. שמואל אבידה והכניסה אל מוך ביתו דכתיב (דברים כג) ואספתם אל מוך ביתך: דשומר שטר. מלוה: לימא דרב יוסף ווסף תנאי. דהא רבה ודאי תנאי היא דהא ר' עקיבא לית ליה דרבה ולית ליה לאוקמי פלוגתייהו דטעמא אחרינא דהא אהדרן בכמה טעמי ולא אחוקמא אלא לרב יוסף מי מיעביט למימר דרב יוסף: בשומר אבידה דכולי עלמא איהו אבדו רב יוסף כלומר רבה הוא דדחיק לאוקמי מילתיה כתנאי אכל רב יוסף אמר לך רבי אליעזר נמי קאי כותיה היכא דאיכא מלוה כגון שומר אבידה והכא היינו טעמא דפטור דקא סבר אין כחן מלוה:

נימא בדלא שוי שיעור זוי וזדשמואל קמיפליגי. פי' בקונט' אכל דשוי הוי לכ"ע ש"ס ושיליה שבעות הדיינים (שבעות דף מג: ושם מה. ד"ה מא) יש ספרים דגרסי ה"ד אי דשוי שיעור זוי מ"ט דרבי אליעזר אלא דללא שוי וזדשמואל קמיפלגי משמע כפ"ה דשוי מודו כ"ע וקשה דל"כ אמאי קאמר מתניתין דלא כר' אליעזר לוקמה דשוי שיעור זוי ומיתי ככ"ע וכו"ה הא דקאמר דמתניתין דלא כרבי אליעזר היינו לפי המסקנא דפליגי דשוי שיעור זוי וכדכ"ג יוסף דהא לרבה דהלכתא כוותיה פליגי לפי המסקנא דשמואל כפ"ה דפ"ג לעיל (דף כט.) ושם ד"ה (הו) ומיהו יש לומר דלא מצי לאוקמי מתני' דשוי וככ"ע דאין סברא שיתלוך רבי יהודה על רבי אליעזר ור' עקיבא אלא ודאי מתני' דללא שוי איירי אכל קשה כיון דשוי שיעור זוי לכולי עלמא אבדו מעותיו אס כן דללא שוי מה שנגד המשכון נמי אבדו לכ"ע ואס כן אמאי ישבע דרבי אליעזר שאבד המשכון בלא שיעור מה מרווח מאותה שבעה והלא המעות שנגד המשכון אבדו אפי' לא פשע והימירם על המשכון יטול אפי' פשע במשכון כיון דלית ליה לדשמואל וכו"ה כמו שפירש בקונטרס דהיכא דלא (י) נקט שיעור זוי אפילו כנגד המשכון לא יפסיד לר' אליעזר משום דלא נקיטין אלא לזכרון דברים צעלמא זה אין נראה דאי דשוי אבדו מעותיו אן על גב דלית ליה לדשמואל אס כן ע"כ לא אבדו אלא מטעמיה דרב יוסף דמשום מלוה הוי ש"ס ומהאי טעמא נמי יפסיד מה שנגד המשכון דללא שוי דהא כ"ס שעשה מלוה שהלווה על המשכון מועט ועוד דלפי גירסת הספרים היה משמע כרב יוסף וקי"ל לרבה דכפריש' בפ' אלו מציאות (טו) ומיהו יש לומר דשוי הוי לכ"ע שומר שטר ולא מטעמי' דרב יוסף אלא מטעמיה דשמואל דחשיב כאלו פירש אבד המשכון אבדו מעותין וכי לא שוי שיעור זוי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים צעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש אבדו רבי אליעזר מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דללא שוי וזדשמואל קמיפלגי פי' אף דללא שוי וזדשמואל קמיפלגי ולא דבר' יצחק ורב יוסף דבטעמיהו לא מצי פליגי אלא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי דרבי יצחק דמסקין ולא דרבי יוסף דמסקין ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שטר לאו דוקא דהא האי לישנא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דין ש"ס דמפסקי הכל בגיניה ואבדה ולא בזונסין א"כ מתניתין איירי דשוי דסתם משכון שום כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

הלווה על המשכון קתני אלא לא קשיא כאן שהלווה מעות כאן שהלווה פירות והא מוקתני סיפא ר' יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם הלווה פירות שומר שטר מכלל דלתנא קמא לא שני ליה כולה רבי יהודה היא וחסורי מיחסרא והכי קתני הלווה על המשכון שומר שטר במה דברים אמורים שהלווה פירות אבל הלווה מעות שומר חנם שרבי יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם הלווה פירות שומר שטר אי הכי קמה לה מתני' דלא כרבי עקיבא אלא מחזורתא מתניתין דלא כר' אליעזר לימא בדלא שוי משכון שיעור זוי וזדשמואל קא מיפלגי דאמר שמואל האי מאן דאזופיה אלפא זוי לחבריה ואנח ליה קתא דמגלא עילויהו אבד קתא דמגלא אבדו אלפא זוי אי בדלא שוי משכון שיעור זוי דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא בדשוי שיעור זוי וקא מיפלגי בדרי' יצחק דאמר ר' יצחק במנין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה אם אינו קונה משכון צדקה מנא ליה מכאן לבעל חוב שקונה משכון ותסברא דאימור דאמר ר' יצחק במשכנו שלא בשעת הלוואה אבל משכנו שלא בשעת הלוואה מי אמר אלא אית להו דרבי יצחק והכא במשכנו בשעת הלוואה ובשומר אבידה קא מיפלגי דאיתמר שומר אבידה רבה אמר בשומר חנם רב יוסף אמר בשומר שטר לימא דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבידה דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא במלוה

דרבי יצחק דמסקין ולא דרב יוסף דמסקין ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שטר לאו דוקא דהא האי לישנא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דין ש"ס דמפסקי הכל בגיניה ואבדה ולא בזונסין א"כ מתניתין איירי דשוי דסתם משכון שום כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

דרבי יצחק דמסקין ולא דרב יוסף דמסקין ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שטר לאו דוקא דהא האי לישנא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דין ש"ס דמפסקי הכל בגיניה ואבדה ולא בזונסין א"כ מתניתין איירי דשוי דסתם משכון שום כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

ר' רבוי' ע"מא אית דהו דשמואל. דפרק שבעות הדיינים (שבעות דף מג: ושם ד"ה ממני) פריך לשמואל מדתן סלע הלימין עליו וסלע היה שוה והלה אומר לא כי אלא שלשה דינרים היה שוה חייב ואמאי לימא הא קבלתיה וגרס בספרים וכן פי' בקונטרס מתניתין דפרשי' כי קאמר שמואל דללא פירש להאי גירסא איש' דלא מצי למימר הכא כולהו אית להו דשמואל דאי ר' אליעזר אית ליה דשמואל למה ישבע ויטול נהי דלית ליה דרבי יצחק מטעמא דשמואל דשמואל הכל אפי' לא פירש ולא שוי כ"ס דשוי וחי איירי דפרשי' שלא יפסיד לא היה חולק ר' עקיבא אכל לפי גרסת ר"ח דגריס התם מתני' דללא פירש ושמואל דפרשי' שיאבד כל מעותיו וכן נראה לר"ת עיקר דאין סברא שיאבד כל מעותיו דר' אליעזר לית ליה דשמואל ואף על גב דפרשי' לא יועיל דאסמכתא היא וכיון דלא איבד מעות הימירם על המשכון גס מה שנגד המשכון לא הפסיד דאמר בצחוהו נשך (לעיל דף סו: ושם) דמי קאמר ליה קני לגזינינא ור"ע סבר דלא מקרי אסמכתא אלא היכא שאמר להסמין מצירו על דבריו כגון אס אויביר ולא אעביד אשלים אלפא זוי אכל הכא המלוה מחל כל חובו אס יפסיד המשכון וקשה דלפי גירסא זו אמאי לא קאמר הכא כולי עלמא אית להו דשמואל היכא דפרשי' והכא בשוי שיעור זוי ולא פירש וזד' יצחק קמפלגי דהא הלכתא כותיה דשמואל דרב נחמן ונרדעיה ס"ל כוותיה התם ויש לומר דסבר גמרא דאי דפרשי' מפסקי כל החוב דללא פירש נמי מפסקי כנגד המשכון דמה שנגד המשכון דפרשי' דמי ולהי' לא מצי למימר כולי עלמא אית להו דשמואל דא"כ לר' אליעזר למה ישבע ויטול כל מעותיו דמה שנגד המשכון יש לו להפסיד כיון דאית ליה דשמואל ומכל מקום הלכתא כשמואל דפרשי' ור"ח פירש דאין הלכה כשמואל וטעמא משום דקאמר הכא כולי עלמא לית להו דשמואל ואין זו ראייה שכן דרך הגמרא לדחות דכולי עלמא לית להו אע"ג דכן הלכה כיון דלא מצי למימר כולי עלמא אית להו ועוד דלפי האמת דקיי"ל כרבה פליגי דשמואל וקאי רבי עקיבא ומתניתין דשמואל ואע"ג דרב פליגי עליה דהא דפרק הזהב (לעיל דף מג: ושם) מדמי פלוגתא דרב דערבון לפלוגתא דרשב"ג ורבנן גבי וחינו שוה אלא פלג ובשבעות (דף מד:) מדמי פלוגתא דרשב"ג ורבנן לדשמואל א"כ פלוגתא דשמואל ורב לענין מי שפרע דאיסורא איתמר והלכה כרב באיסורין ה"כ דשמואל לענין דינא איתמר והלכתא כשמואל דיני ועוד דר' יוחנן פליגי ארבע דערבון וסבר כשמואל וקיימא לן ר' רב ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן וכרב נחמן קיימא לן דיני לגבי כולי עלמא וסבר כשמואל:

לימא דרב יוסף תנאי היא. פירש בקונטרס דרבה דהא תנאי היא ולעיל פירשתי דפרק שני (דף כט.) ושם ד"ה (הו) דרבה ודאי לאו תנאי ומוקי פלוגתייהו דשמואל וכולי עלמא אית להו דרבה אכל לרב יוסף כי נמי פליגי דשמואל ר' אליעזר דלאו כותיה: במלוה